

Els amics d'ET

En la memòria ciutadana de Barcelona encara són vives les imatges d'una Rambla de Canaletes de cap per avall i amb barricades, on els còctels molotov volaven en direcció contrària a la que anaven les bales de goma llançades per la policia. Els aldarulls solien organitzar-se després de les manifestacions unitàries de la transició o, els anys següents, després de les convocatòries del Primer de Maig o de l'Onze de Setembre. Els protagonistes, segons la policia, sempre eren els mateixos: militants d'un partit d'inspiració maoista anomenat Partit Comunista d'Espanya (internacional). Aquest partit avui continua existint, sota el nom de Partit Comunista (internacionalista), i de les seves files han sortit les darreres incorporacions catalanes d'ETA: Dolores López Resina "Lola" i Benjamín Ramos.

L'11 de setembre de 1979 un grup de militants del PCE (i) abandonen la manifestació unitària que transcorria pels carrers del centre de Barcelona, després d'haver estat detectats i aïllats pel servei d'ordre, i es dirigeixen a la Rambla, amb crits de "No al referèndum de l'estatut feixista", "Llibertat patriotes catalans" i "Fora les forces d'ocupació". La columna, Rambla avall i sense més incidències, arriba a la plaça de Sant Jaume, on s'improvisa un míting per "denunciar l'estatut feixista". Acabat el parlament, i després d'entonar Els Segadors, la comitiva, ja no gaire nombrosa, se'n torna cap a la Rambla. A l'altura de la font de Canaletes, els manifestants comencen a aixecar una barricada al mig del carrer aprofitant les cadires que solen utilitzar els viants. De seguida salta el primer còctel molotov, que cala foc a les cadires. El segon esclata davant el bar Canaletes. El tercer gairebé frega, però sense tocar-la, una moto de la guàrdia urbana i el quart i últim, esclata davant el cinema Capitol.

En aquella època la Lola ja militava al PCE (i). L'any abans, el febrer del 78, havia estat ingressada a l'Hospital Clínic amb una ferida a l'ull, deguda a una bala de goma. L'impacte, l'havia rebut en una manifestació convocada pel PCE (i) en suport dels guanxos i del Movimiento para la Autodeterminación y la Independencia del Archipiélago Canario (MPAIAC). L'any 1978 va ser un any molt difícil per al seu partit. Van morir dos dels seus militants i van detenir una bona part de la cúpula.

El PCE (i) havia nascut l'any 1967 com una escissió del PSUC, encapçalada pel "camarada Miguel", membre del comitè central del

Dos membres de l'escamot Barcelona d'ETA, recentment desarticulat, eren catalans i tots dos havien compartit militància al PCE (i).

partit. Els escindits consideraven "revisionista" l'orientació del PSUC d'aquells moments i es van constituir en nou partit, fidel a les tesis del Partit Comunista Xinès i a la Revolució Cultural Proletària de Mao. Durant anys el seu ideari —que no ha variat gaire encara— va defensar la "preparació sistemàtica de la vaga general política i de la insurrecció armada de les masses populars" amb l'objectiu de crear una República Socialista d'Assemblees "sota l'hegemonia del proletariat". Durant els seus primers anys d'existència es va caracteritzar perquè fou l'agitador de totes les lluites socials del final del franquisme i de la transició, sempre defensant tesis d'extrema esquerra. Però l'activitat del PCE (i) es va caracteritzar també pel seu suport a la lluita del poble saharià, concretament al Front Polisario, i als

A a Catalunya

independentistes de l'arxipèlag canari, l'africanitat del qual aquest partit sempre ha reivindicat. A partir del 1977 les tesis independentistes passaren a ocupar-hi un lloc preeminent, amb una predilecció per ETA i el cas basc.

Traïció al proletariat. L'any 78 va haver-hi una de les onades de detencions de militants del PCE (i) més importants. A principi del mes de febrer eren detingudes dotze persones, després de vives protestes dels comerciants del centre de la ciutat per les destrosses que els infligien al final de les manifestacions. Entre les detingudes hi havia Immaculada Gràcia i Rosaura Martínez, que van iniciar una vaga de fam que va esdevenir polèmica. Entre els motius de la vaga, que eren

ARXIU

RICARD CUGAT

A l'esquerra, bar del Centre Cívic Cotxeres de Sants on va treballar Dolores López, 'Lola', de cambrera. A dalt, foto de Lola a un llit de l'Hospital Clínic, on va ser ingressada l'any 1978 després de ser ferida a l'ull per una bala de goma en una manifestació de suport als independentistes de Canàries celebrada al centre de Barcelona. La manifestació l'havia convocat el PCE (i).

diversos, el principal era de protesta contra l'elevat cost de les fiances imposades pel jutge, que les militants es negaren a pagar. Després de 44 dies de dejuni, a principi de maig del 78, Rosaura Martínez va deixar la vaga. L'endemà, un comunicat del partit n'anunciava l'expulsió "per la seva traïció conscient i premeditada al proletariat i a la seva revolució, i també al nostre partit, pel fet d'haver-se blegat a l'enemic". El mateix escrit felicitava Immaculada Gràcia per "la seva decisió increbentable de morir abans que cedir". Quatre dies després, Immaculada Gràcia deixava la vaga de fam, perquè diverses organitzacions feministes havien pagat la fiança de 50.000 pessetes sense que ella ho sabés. El PCE (i) va qualificar l'acció "d'ingerència fastigosa" i la vaguista va donar suport al partit i va rebutjar la posició de les feministes, que van justificar el seu gest dient que Immaculada Gràcia havia estat "manipulada" pel seu partit.

En els últims mesos de l'any 78, dos militants del PCE (i) van perdre la vida en circumstàncies diverses. La diada de l'Onze de Setembre va morir Gustau Muñoz, a trets de la policia, al carrer de Ferran. Un mes després moria Jordi Martínez de Foix, quan manipulava material explosiu en un pis del carrer de Lucerna, 2 de Barcelona. Tenia vint-i-un anys. Aquestes dues morts, més l'onada de detencions esdevingudes entre el setembre i el novembre del mateix any, que va afectar 26 persones, va ser un cop important contra l'organització. A partir d'aquell moment, la història del PCE (i) va continuar lligada a les detencions, amb imputacions de fets violents. El febrer del 79 foren detinguts Alberto Rubio,

Benjamín Ramos, company de militància de Lola. Al PCE (i) tenia el sobrenom de "Gustau", en record de Gustau Muñoz, militant del mateix partit mort per la policia l'11 de setembre de 1978.

José Orive, Josep Manuel Grifoll, Maria Dolors Coll i Mercè Borràs, acusats d'intent d'atemptat contra Adolfo Suárez, que pocs dies després havia de fer un míting a l'hotel Princessa Sofia de Barcelona. La defensa dels detinguts va negar les acusacions i va denunciar tortures.

El torn de les detencions també va arribar a Lola López. Va ser el setembre del 1980, quan la policia la detingué a la zona alta de Barcelona, juntament amb alguns militants més del PCE (i), i va ser acusada d'intentar posar una bomba al monument als "Caídos" de la Diagonal de Barcelona.

Lola va néixer a Almeria ara fa 42 anys. Va venir de petita a Catalunya, amb pares i germans, que es van instal·lar a Granollers. Inicià la militància política a la Universitat, on estudiava Lletres. Però, a la Facultat, no hi estigué gaire perquè va posar-se a treballar en una fàbrica, d'acord amb l'ortodòxia revolucionària que en aquell temps solien practicar els militants de l'extrema esquerra. El PCE (i) va ser la seva primera militància, i pel seu activisme va arribar a tenir un cert protagonisme en l'ambient de l'esquerra de Granollers dels anys 70. Després de ser detinguda, l'any 1980, va ser jutjada i condemnada a vuit anys de presó, en un judici en què va cantar la Internacional i Els Segadors. El seu advocat va ser Josep Maria Loperena, que va denunciar tortures. Va complir la pena íntegrament. És en el transcurs del seu períple penitenciari (la Trinitat, Yserías i Carabanchel) que la policia suposa que va entrar en contacte amb ETA, a través de les recluses d'aquesta organització. Durant els vuit anys de presó va arribar a integrar-se en la comuna de presoneres polítiques basques i arribà a ser una més entre les altres. Quan sortí en llibertat,

a final d'octubre del 88, va continuar la seva militància al partit, però poc temps després l'abandonà per integrar-se definitivament a l'organigrama d'ETA. Laboralment, després d'un temps a l'atur, va treballar de cambrera al bar del Centre Cívic de les Cotxeres de Sants.

Lola López ja no tornà a ser notícia fins que, a final de maig de fa tres anys, la policia va entrar a casa seva, quan feia dos dies que dos activistes d'ETA, Félix Erezuma i Joan Carles Monteagudo, havien mort a trets a Lliçà de Munt (Vallès Oriental), en un xalet que la guàrdia civil tenia encerclat. Lola, a qui la policia va atribuir l'organització de la infraestructura de l'escamot Barcelona d'ETA, es va escapar. Igual que ara fa unes setmanes.

El cafè encara fumejava quan la policia va entrar en un pis del carrer de Padilla de Barcelona, on s'amagava el nou escamot Barcelona d'ETA, el cap del qual -Pipe San Epifanio- havia estat detingut hores abans en un bar de la Barceloneta. Però Lola ja no hi era. Havia anat a un pis del carrer de Sant Pere Mitjà de la Ciutat Vella, on vivia Benjamín Ramos Vega, amb el qual fugí amb un cotxe llogat, juntament amb els dos membres restants de l'escamot, Gregorio Vicario Setién i Rosario Ezquerra.

Benjamín Ramos era un antic company de partit de Lola. Era ell qui havia llogat els pisos del carrer de Padilla i d'Aragó. Tots dos s'havien conegut al PCE (i) de Granollers. Benjamín, que es feia dir "Gustau" al partit -en record de Gustau Muñoz-, té 32 anys i va néixer a Helguera (Extremadura). Com Lola, la seva família s'havia instal·lat a Granollers. Abans del partit, havia passat per les seves joventuts, la Unió de Joventuts Marxistes-Leninistes, on havia militat amb Jordi Martínez de Foix. Aquests últims temps vivia a Barcelona i treballava d'administratiu en una empresa de gènere de punt. Al barri era conegut pel seu treball de solidaritat amb els immigrants magribins, els quals ajudava a buscar feina per evitar que els expulsessin. També era assidu de les concentracions de solidaritat amb els presos bascos -havia participat al costat de Lola en la Marxa a Herrera de la Mancha que organitza HB en suport als presos d'ETA- i als actes de solidaritat amb els presos independentistes catalans.

Adéu a la E. La presència de Benjamín en aquest tipus d'actes s'acorda amb l'evolució política que ha fet el PC (i) aquests darrers anys. Tot i els recels que desperta entre les files de l'independentisme radical, aquest partit ha accentuat últimament el seu missatge independentista, sense abandonar les proclames revolucionàries. Així, el seu manifest de l'Onze de Setembre del 1990 afirmava que "les consignes d'independència, reunificació, socialisme i el recurs de la lluita armada com a qüestió clau, han de constituir la base essencial de l'in-

dependentisme revolucionari". El gest més significatiu d'aproximació a l'independentisme va ser la desaparició de la E de les sigles, fet que es va produir aquest any 90. En el mateix manifest de la Diada, el nou PC (internacionalista) comunicava "al proletariat i a tot el poble de Catalunya" que "el nostre partit ha decidit de suprimir el nom d'Espanya de les seves sigles i de convertir-se en un partit comunista independent i sobirà a Catalunya". La decisió fou presa el 10 de juny, en la primera conferència general del nou partit. El primer punt de l'acta d'aquesta reunió diu escaridament: "Queda suprimida la "E" del nom del Partit". L'explicació dels motius és al punt cinc de l'acta: "Considerant, com a comunistes, que Espanya no és una nació formada per acord voluntari de les diverses nacionalitats i comunitats històriques avui sotmeses a l'estat espanyol de la burgesia, sinó una presó de pobles i nacionalitats i una projecció i una empresa imperialista de Castella, renunciem a formar un PCE (i)". El mateix punt afegeix que "amb aquesta posició trenquem amb la falsa i reaccionària unitat d'Espanya", i convida el "proletariat i les masses populars" de Castella a "impedir que el seu país continuï encapçalant aquesta empresa capitalista".

Amb l'acostament a l'independentisme català, el PC (i) també ha accentuat el seu su-

port a l'independentisme basc fent campanya per Herri Batasuna en les darreres eleccions europees del 1989. En un full volant que demanava el vot, deien: "Votar HB vol dir oposar-se a les mesures repressives contra els militants de l'organització revolucionària basca ETA".

Pere Martí

Lola ha fugit dos cops de la policia. L'any 1980 fou detinguda i empresonada vuit anys, acusada d'haver intentat posar una bomba a un monument als "Caïdos" de Barcelona.

LLEGEIG
AMB
NOSALTRES

CARMEN MARTIN GAITÉ

La Reina de las Nieves

ANAGRAMA

FRANCESC FARRERAS

GOSAR NO MENTIR

MEMÒRIES

En l'última història de la sèrie de memòries de Francesc Ferreras, el protagonista es troba un dia a la gran franquista. Més tard es veu obligat a callar-se. De retorn a Catalunya i al cap de quatre anys, torna a parlar amb un periodista que el convoca a un moment crucial.

DEPORTE I CULTURA

62

Rafael Escobar

L'últim muetzi

34

Paul Bowles

El cel protector

62

NOVA YORK I WASHINGTON

Ramon Vilera

62

Mafalda

en català

Mafalda

en català

e

DISTRIBUCIONES DE ENLACE, S.A.

BRUC, 49 Telèfon 317 52 66 - 317 33 82 (Pedidos) - 09009 BARCELONA